

STICHTING

ACTIE GIGA JOULE

Correspondentieadres:
Langshout 27
3991 PH Houten

www.ActieGJ.nl

Mail: Info@ActieGJ.nl

Fax: 085 - 878 2988

KvK: 30206440

Bank: 1118.85.019

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. mevrouw Lineke den Ouden /
de heer Hans Nikkels, ALP 562
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Houten, 30 oktober 2010

Onze Ref. : 100425/RL

Uw Ref. : -

Betreft : Consultatie Warmtewet

Geachte mevrouw Den Ouden / heer Nikkels,

Onlangs ontvingen wij uw verzoek om onze zienswijze te geven op de voorgestelde wijzigingen van de Warmtewet. In reactie daarop verwijzen wij in eerste instantie naar de brief van de gezamenlijke consumentenorganisaties aan de Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken d.d. 7 oktober 2010, die ook in kopie aan de Minister van Economische Zaken is verzonden. Verder volgt hieronder een reactie op de zes punten uit uw presentatie van 14 oktober jl. De belangrijkste punten uit genoemde brief komen daarbij vanzelfsprekend ook aan de orde. We sluiten af met enkele kanttekeningen bij de concept Warmteregeling en het concept Warmtebesluit; met enkele extra aanpassingen in zowel de Warmtewet als in de aanvullende regelgeving, voldoet het geheel ons inziens beter aan de uitgangspunten van **eenvoud** en **transparantie** en vooral ook beter aan het **Niet Meer Dan Anders-principe**.

Allereerst dringen de gezamenlijke consumentenorganisaties er echter ten stelligste op aan dat de Warmtewet niet twee beleidsdoelstellingen vermengt, maar exclusief de bescherming van de gebonden afnemers op basis van het NMDA-principe regelt. De doelstellingen met betrekking tot het duurzaamheidsbeleid moeten niet in deze wet worden vermengd. Hier dringt zich de parallel op met de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet die de belangen van de netgebruikers en de netbeheerders borgen, waar het duurzaamheidsbeleid en de financiering daarvan in daarvan afgescheiden wet- en regelgeving is opgenomen.

1. Terugwerkende kracht

Het voorstel van EZ om de terugwerkende kracht uit de Warmtewet te schrappen is gebaseerd op de conclusies uit het "NMa Onderzoek effect Warmtewet op warmteprijs en bedrijfsrendement". De gezamenlijke consumentenorganisatie hebben echter grote bezwaren bij dat onderzoek; daarvoor verwijzen we naar de eerder genoemde brief. De conclusies uit dat onderzoek zijn ons inziens dan ook veel te voorbarig en mogen dus nimmer de basis zijn om nu een wijziging door te voeren.

Overigens vormen ons inziens niet zozeer de eventuele overwinsten de belangrijkste rechtvaardiging voor een terugwerkende kracht. Vooral het gegeven dat het al lange tijd duidelijk is dat de energiebedrijven tarieven in rekening brengen die niet daadwerkelijk voldoen aan het NMDA-principe, rechtvaardigt een terugwerkende kracht van de wet. De gebonden afnemers van warmte hebben simpelweg recht op teruggave van hetgeen jarenlang teveel is betaald! Van belang daarbij om te weten is dat de ingangsdatum, als een soort "compromis van belangen", al eens is opgeschoven van 1 juli 2004 naar 1 januari 2007.

2. Tariefstelsel: redelijke prijs / maximumprijs

De gezamenlijke consumentenorganisaties kunnen zich vinden in de beschreven conclusies en voorgestelde wijzigingen op dit punt, onder de volgende voorwaarden:

- De invulling van de maximumprijs wordt zodanig aangepast dat deze daadwerkelijk voldoet aan het NMDA-principe (zie o.a. onze verdere toelichting bij punt 7);
- De vaststelling van de maximumprijs dient plaats te vinden door een onafhankelijke en deskundige partij. Hiervoor kwalificeert zich toezichthouder NMa, niet het ministerie van Economische Zaken.
- Bij de toetsing van het financiële rendement wordt niet alleen gekeken naar de leverancier in enge zin, maar naar de gehele keten (dus ook naar de producent, zeker voor die situaties waarbij de leverancier en producent tot hetzelfde concern behoren¹). Overigens willen we ten aanzien van deze rendementstoets benadrukken dat deze geheel los staat van het NMDA-principe: eventuele verliezen bij leveranciers en/of producenten mogen daarom nooit een opwaarts effect hebben op de maximumprijs.

3. Reikwijdte van de wet: verbruikersgrens

Met betrekking tot de reikwijdte van de Warmtewet stellen wij als beginsel voor om alle aangeslotenen op een warmtenet te reguleren en daarmee te beschermen. Wij geven daarbij ter overweging om nadrukkelijk aandacht te besteden aan de bijzondere positie van de zogenaamde (kleinschalige) blokverwarmingen. Wel dient in alle gevallen te worden vastgehouden aan de particuliere afnemer (met, op basis van de huidige stand van de techniek, een HR-ketel etc.) als referentiesituatie. Indien onverhoopt toch vast wordt gehouden aan een verbruiksgrens, dan kunnen wij ons vinden in het voorstel van EZ om aansluiting te zoeken bij de Gaswet.

4. Noodprocedures

De gezamenlijke consumentenorganisaties onderschrijven het belang van adequate noodprocedures, waarbij de NMDA-prijs nimmer ter discussie mag staan. Verder stellen we echter vast dat de beschreven conclusie en voorgestelde wijzigingen zodanig summier zijn dat een verdere inhoudelijke reactie op dit punt niet mogelijk is.

5. Rol producenten

De gezamenlijke consumentenorganisaties kunnen zich op hoofdlijn, grotendeels vinden in de beschreven conclusies en voorgestelde wijzigingen. Grotendeels, omdat de rol van de producent nu al verankerd dient te worden in de Warmtewet, onder meer in relatie tot ad. 2. Hierbij willen we wel benadrukken dat dit punt in de wet niet de overhand mag krijgen c.q. de wet niet nodeloos complex mag maken, zoals dat met de redelijke prijs het geval was; een maximumprijs die daadwerkelijk aan het NMDA-principe voldoet vinden wij namelijk vele malen belangrijker.

6. Wetstechnische wijzigingen

Bij de voorgestelde wijzigingen hebben we voorsnog geen opmerkingen. Wel zien we op enkele andere punten de noodzaak van wijzigingen in de Warmtewet en de aanvullende regelgeving; bij de volgende punten gaan we daar verder op in.

7a. Maximumprijs en NMDA-principe

In de diverse besprekingen, discussies en toelichtingen rondom de Warmtewet, wordt veelal gesuggereerd dat met de maximumprijs volledig invulling wordt gegeven aan het NMDA-beginsel. Met een juiste uitwerking van de maximumprijs zou dat op zichzelf juist zijn, maar opvallend is dat het NMDA-beginsel zelf in de wet (en/of aanvullende regelgeving) niet wordt gedefinieerd. Ook in toelichtingen en dergelijke blijft het bij algemene bespiegelingen over bijvoorbeeld een "gemiddelde gassituatie".

SenterNovem hanteerde in het verleden wel een definitie voor het NMDA-beginsel:

Het Niet-Meer-Dan-Anders beginsel houdt in dat een bewoner van een woning die is aangesloten op een warmtenet, voor ruimteverwarming, warm tapwater en koken niet meer betaalt dan een bewoner van een identieke woning met een gasaansluiting. Minder betalen voor warmtelevering mag volgens dit beginsel wel. Voor toekomstige bewoners is het NMDA-beginsel een prijsgarantie.

Alhoewel nog steeds niet waterdicht, lijkt ons deze definitie een goed vertrekpunt. Belangrijke aanvulling hierbij is dat het NMDA-beginsel dient te worden beschouwd over een langere periode (woonduur van een huishouden, levensduur van een ketel, etc.)

¹ Hierbij verdienen WKK-installaties bijzondere aandacht, onder meer omdat de producent daarbij geen energiebelasting hoeft af te dragen over het verbruikte gas.

Het warmtetarief dat op basis van een dergelijke definitie “precies gelijk aan anders is”, valt voor elk afzonderlijk huishouden (iets) anders uit. Natuurlijk is het ondenkbaar dat voor iedereen een eigen maximumprijs gaat gelden. De vraag is met welke maximumprijs in voldoende mate voldaan wordt aan het NMDA-beginsel? Ons inziens is dat pas het geval bij een maximumprijs (of stelsel van maximumprijzen) waarbij minimaal 90% van de huishoudens daadwerkelijk niet meer dan anders betaalt (zie ook de bijlage aan het eind van deze brief).

De gezamenlijke consumentenorganisaties stellen voor het voorgaande expliciet vast te leggen in de Warmtewet, of waar opportuun als uitgangspunt te nemen bij de uitwerking van de Warmte-regeling en het Warmtebesluit. Onze indruk is overigens dat de thans voorliggende concept regelgeving als resultaat zou hebben dat een zeer grote meerderheid van alle 300.000 huishoudens met stadsverwarming juist **wel** (veel) meer dan anders gaat c.q. blijft betalen. Om daar meer duidelijkheid over te krijgen, stellen we voor om daar onderzoek naar te laten doen (met juiste definitie, scope en vraagstelling); het eerder genoemde NMa-onderzoek gaat daar namelijk in het geheel niet op in, zo hebben de gezamenlijke consumentenorganisaties moeten vaststellen.

7b. Elektrisch Koken

Bewoners van een woning met een gasaansluiting hebben de keuze om op gas of op elektra te koken. In de praktijk blijkt meer dan 80% van de huishoudens op gas te koken. Bewoners van een woning die is aangesloten op een warmtenet hebben die keuze doorgaans niet, en zijn dus “verplicht” om elektrisch te koken. Met gebruik van bijvoorbeeld een moderne inductiekookplaat verschilt dat qua conform niet wezenlijk van de gassituatie, maar qua kosten wel degelijk (zowel wat betreft verbruikskosten, als wat betreft afschrijving op apparatuur). Daarom heeft het aspect koken altijd al onderdeel uitgemaakt van het NMDA-beginsel (zie bijvoorbeeld de definitie onder ad. 7a, maar zie ook het antwoord² van minister Van Ardenne op Kamervragen d.d. 17 september 1980).

U hebt aangegeven dat naar uw mening de Warmtewet geen ruimte biedt om het aspect koken mee te nemen bij de bepaling van de maximumprijs. Voor zover wij weten is er echter bij de totstandkoming van de Warmtewet nooit een expliciet (politiek) besluit genomen om elektrisch koken opeens “buiten scope” te plaatsen. Nu er ruimte is om enige aanpassingen in de wet door te voeren, stellen we voor om ook op dit punt een “reparatie” door te voeren. Bijkomend voordeel is dat, door de meerkosten van elektrisch koken weg te strepen tegen enkele andere zaken, de berekening van de maximumprijs minder complex wordt³.

7c. Diversen

Naast het voorgaande, hebben we nog enkele andere opmerkingen bij de concept Warmteregeling en het concept Warmtebesluit c.q. bij uw reactiedocument naar aanleiding van de eerdere consultatieronde. Hieronder volgt een beknopte, puntsgewijze opsomming van de belangrijkste punten:

- Er is blijkbaar veel discussie geweest over de kosten van een HR-ketel. U hebt daar adviezen over ingewonnen c.q. een second / third opinion gevraagd. Desondanks wordt ons inziens in de aanvullende concept regelgeving nog steeds een te hoog bedrag gehanteerd. Dit komt doordat u ten onrechte uitgaat van de aanschafwaarde van een volledige verwarmingsinstallatie. Bij een juiste toepassing van het NMDA-beginsel zou dit hoogstens de kosten van een vervangingsinvestering mogen zijn.
- Een ander heikel punt betreft de “leidingverliezen”. Uit de door uzelf ingewonnen adviezen blijkt dat het verschil in leidingverliezen tussen de gas- en warmtesituatie voor warm tapwater niet significant is en voor ruimteverwarming zelfs nihil. Het verbaast ons dan ook dat u de bijbehorende variabelen handhaaft in de berekeningen. Ten eerste is dat wederom strijdig met het NMDA-beginsel. Ten tweede maakt het e.e.a. nodeloos ingewikkeld en ondoorzichtig.
- Een punt waar we grote waarde aan hechten is het juiste rendement van een HR-ketel. Onder meer recente tests van HR-ketels door de Consumentenbond laten zien dat in de concept regelgeving uit wordt gegaan van te lage rendementen. Tevens kan worden vastgesteld dat de uit de concept regelgeving afgeleide rendementen niet voldoen aan de voor de EPN-regels bindende NEN-norm 5128. Verder spreekt ook de volgende passage in het reactiedocument van EZ boekdelen: “Royal Haskoning concludeert dat het voorgestelde rendement van 90% een ondergrens is voor ketels met een HR 107 label. In het licht van de bepaling van de maximumprijs – waarmee een bovengrens wordt gesteld – wordt het niet wenselijk geacht het voorgestelde rendement aan te passen”. Het gebruik van een

² “Uitgangspunt bij de vaststelling van de stadsverwarmingstarieven is dat de lasten van de energievoorziening (ruimteverwarming, warm water, koken en elektriciteit) voor de gebruikers niet hoger zijn dan de totale lasten van bewoners met individuele gasgestookte centrale-verwarmingsketels”

³ Voor een verdere toelichting zie (met name de schematische bijlage bij) de eerdere consultatiereactie van Stichting Actie Giga Joule, d.d. 24 januari 2010.

ondergrens qua rendement, staat ons inziens volledig haaks op het NMDA-beginsel (zie ook ad. 7a). Verder laten bijvoorbeeld ervaringen uit de elektriciteits- en gasector met betrekking tot maximumtarieven, die worden voorgesteld door de netbeheerders en goedgekeurd door de NMa, zien dat nimmer van die maximumtarieven - ten faveure van de afnemer - wordt afgeweken door de netbeheerders.

- De Warmtewet biedt de afnemer de keuze om de eventuele warmtewisselaar te kopen of te huren. In de aanvullende regelgeving wordt onvoldoende rekening gehouden met deze twee verschillende opties.
- In de regelgeving dient op adequate wijze onderscheid te worden gemaakt tussen Warmte en Warm Tapwater (de warmteklant bereidt het warm tapwater zelf m.b.v. aan warmtewisselaar of krijgt dat rechtstreeks aangeleverd via een aparte leiding). Het huidige EnergieNed "combi" tarief kent bijvoorbeeld een correctiefactor voor uitsluitend ruimteverwarming.
- Ook dient in de regelgeving op adequate wijze rekening te worden gehouden met de minderheid aan huishoudens die wel over een (kook)gas-aansluiting beschikt; het dubbel betalen van het vastrecht voor gas staat namelijk haaks op het NMDA-principe.
- In uw reactiedocument worden veel zaken doorgeschoven naar aanvullend onderzoek door het Nationaal Expertisecentrum Warmte. Dit is onderdeel van Agentschap NL. De Algemene Rekenkamer heeft eerder aangegeven dat deze partij niet onafhankelijk is. Ons inziens zullen dergelijke onderzoeken plaats moeten vinden door een gerenommeerde, onafhankelijke partij; het lijkt ons ook zinvol als onder meer de gezamenlijke consumentenorganisaties geconsulteerd worden ten aanzien van de vraagstelling en opzet van dergelijke onderzoeken..
- Ook ten aanzien van diverse andere punten uit de concept regelgeving en uw reactiedocument, houden we in het licht van het NMDA-principe onze bedenkingen. Denk bijvoorbeeld aan slechtere isolatie van warmtewoningen, niet hanteren van gasprijzen "prijzvechters", te hoge onderhoudskosten HR-ketel (zonder openbaar extern onderzoek), reeds betaalde aansluitbijdragen, hybride warmtevoorziening, gebruik van diprimometers, etc. We verzoeken u om met betrekking tot die punten nog eens zorgvuldig naar onze eerdere consultatiereacties te kijken.
- Tot slot verwachten we vanuit EZ nog een formele mededeling over de verder te volgen (voorhang- en nahang-) procedure ten aanzien van de aangepaste AMvB, en de daarbij aanwezige consultatierondes.

Wij vertrouwen erop hiermee een constructieve bijdrage te leveren, waarbij het primaire doel van de Warmtewet voorop staat, namelijk **bescherming** van de **gebonden afnemer van warmte**. Vanzelfsprekend zijn we bereid om desgewenst een en ander nader toe te lichten. Uw reactie zien we met grote belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groeten,
Stichting Actie Giga Joule

drs. R. Louwerse MBA, voorzitter

Mede namens o.a. de volgens consumentenorganisaties:

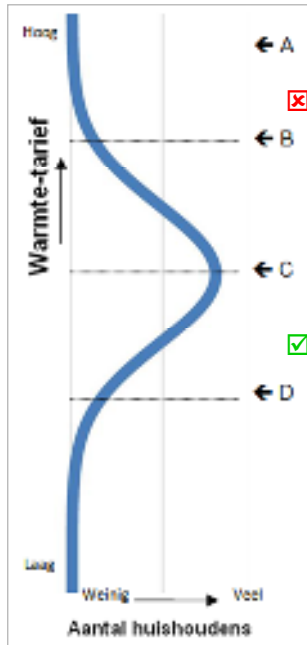
- Consumentenbond
- Vereniging Eigen Huis (VEH)
- Vereniging voor Energie Milieu en Water (VEMW)
- Vereniging Nederlandse Woonbond
- Stichting Niet Meer Dan (Almere)
- Comité WoekerWarmte Breda
- Bewonersvereniging Biesland (Den Haag)
- Bewonersplatform Ypenburg (Den Haag)
- Stichting Actie Giga Joule (Houten)
- Wijkraad Stevenshof Leiden
- Stichting Platform Sociale Zekerheid Purmerend
- Stichting WETEN en burgerinitiatief-stadsverwarming (Tilburg)

cc: Tweede Kamer der Staten-Generaal, Vaste Commissie voor EZ

Bijlage(n): 1 blz.

BIJLAGE

Maximumprijs & NMDA

© aGJ/RL

27 juni 2010

3 / 8

- Het warmte tarief waarbij **Niet Meer Dan Anders** wordt betaald, (maar ook niet minder) is niet voor elk individueel huishouden exact hetzelfde; de grafiek hiernaast laat zien hoe dat ongeveer verdeeld is over alle huishoudens.
- Om voor (bijna) alle huishoudens aan het **NMDA-beginsel** te voldoen, zal een algemeen geldend tarief dus maximaal op niveau "D" (✓) mogen liggen, of in elk geval zeer ruim onder C.
- De **maximumprijs** op basis van de nu voorgestelde regelgeving dreigt echter op, of zelfs boven punt B (✗) uit te komen; een grote meerderheid van de huishoudens blijft dan meer dan anders betalen. Dit komt mede doordat EZ diverse aspecten die niet voor alle huishoudens gelden, maar wel voor grote groepen, ten onrechte ter zijde schuift. (Let op: argumentatie van EZ is dat het hierbij om lokale / individuele SV-omstandigheden gaat. Voor elk individueel huishouden is echter 1 of meer van die omstandigheden c.q. aspecten wel van toepassing).
- **Conclusie:**
De **maximumprijs** voldoet alleen al op dit punt **NIET** aan het **NMDA-principe**. Dit is in strijd met de (geest van) de warmtewet